

vergadering **C154 – ECO20**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Economisch
Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid,
Werk en Sociale Economie

van 1 maart 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de confidentialiteits-clausule voor het IWT-personeel - 1072 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de verhouding tussen grote ondernemingen en kmo's in de IWT-subsidiëring - 1091 (2011-2012)	7

■

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens

Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de confidentialiteitsclausule voor het IWT-personeel - 1072 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, minister, collega's, de aanleiding voor deze vraag om uitleg is een uitgelekte mail van de administrateur-generaal van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT), die gaat over uitgelekte mails. Via Het Belang van Limburg en De Tijd vernamen we dat het personeel van het IWT zou worden gevraagd om een confidentialiteitsclausule te ondertekenen.

De maatregel is het gevolg van meerdere lekken, waarbij interne IWT-mails werden doorgespeeld aan de pers. Het ging onder andere om uitgelekte documenten waarover werd bericht in Het Belang van Limburg en De Tijd op 16 oktober 2010 en 3 maart 2011, die betrekking hadden op de grote betaalproblemen waarmee het IWT destijds te kampen had. Recent was er nog een uitgelekte mail van 9 november 2011 van een directeur van het IWT, waaruit bleek dat het IWT op dat moment eigenlijk te veel middelen had, omdat het IWT middelen had gekregen waar niet om was gevraagd. De interne mail riep de adviseurs op om dossiers en betalingen te versnellen. Dat wijst naar mijn mening op de negatieve consequenties van het stop-and-gobeleid, dat dan weer het gevolg is van de begrotingsfilosofie, het streven naar evenwicht jaar na jaar, van deze regering.

Het laatste geval dat ik graag even aan u wil voorleggen, minister, betreft dus een uitgelekte mail over die eerder uitgelekte mails en documenten. Uit deze laatste mail blijkt dus dat het personeel van het IWT zou worden gevraagd om een confidentialiteitsclausule te ondertekenen. Deze clausule komt bovenop de vertrouwelijkheidsplicht, waartoe het IWT sowieso is gehouden.

Ik heb ernstige bedenkingen bij een dergelijke confidentialiteitsclausule omwille van twee redenen. Ten eerste biedt die confidentialiteitsclausule geen oplossing voor het onderliggende probleem. Ik wil de mail niet op zich bespreken, minister, maar koppelen aan de ontevredenheid die heerst bij het IWT-personeel over het beheer van het agentschap. Dat is mijn analyse en ik zeg dat niet op basis van een buikgevoel.

In oktober 2010 is er bij het IWT een personeelspeiling uitgevoerd die deel uitmaakte van de algemene personeelsenquête 2010, die om de twee jaar door Bestuurszaken wordt georganiseerd en wordt aangeboden aan de entiteiten van de Vlaamse overheid. De conclusie was dat de algemene tevredenheid bij het IWT-personeel was gedaald en dat het IWT slechter scoorde dan het gemiddelde van de Vlaamse overheid. Er wordt voor de oorzaken onder andere verwezen naar de ontoereikendheid van de middelen, een gebrekkige communicatie door de IWT-directie en overbelasting.

Minister, in antwoord op mijn schriftelijke vraag van 6 april 2011 gaf u aan dat er acties zouden worden ondernomen om in te spelen op die punten die duidelijk zorgen voor ongerustheid en ontevredenheid. Ik heb de resultaten nog eens bij me. De vraag waarop heel negatief wordt gereageerd, is die of het personeelslid zijn werk graag doet en of hij goed in zijn vel zit in de organisatie. Daarop scoort het IWT beduidend slecht. Er zijn echter signalen, minister, dat er sinds april 2011 heel weinig is veranderd en dat de ontevredenheid en frustratie bij het IWT-personeel aanhouden. De clausule zal dat onderliggende probleem natuurlijk niet oplossen. Ik denk dat het een wat krakkemikkige poging was om het te verdoezelen.

Het tweede element is dat het IWT-personeel sowieso gehouden is tot een vertrouwelijkheidsplicht met betrekking tot de bedrijfsinformatie die het agentschap te lezen

krijgt met betrekking tot de projecten die worden ingediend. Dat is evident, maar deze nieuwe confidentialiteitsclausule zorgt voor nieuwe ongerustheid bij het personeel, omdat er nogal wat onzekerheid is over de implicaties ervan. Zo doen IWT-adviseurs vaak een beroep op externe deskundigen. Er wordt nu gevreesd, althans in de versie die ik heb gelezen van de confidentialiteitsclausule, dat het uitwisselen van bepaalde gegevens met deze externe experts in strijd zou zijn met de nieuwe verklaring en juridisch gezien een grond voor ontslag zou kunnen zijn.

Minister, we vernemen dat de clausule intussen werd aangepast. Kunt u dat bevestigen? Werd de clausule intussen, al dan niet in aangepaste vorm, reeds ter ondertekening voorgelegd aan het IWT-personeel?

Hoe evalueert u de maatregel? Uiteraard is er een grote autonomie, maar ik vraag het u toch, als voogdijminister. Wat is volgens u de toegevoegde waarde ten opzichte van de vertrouwelijkheid waar het IWT-personeel reeds toe is gehouden? Is dit in overleg met u tot stand gekomen? Werd u hierover geïnformeerd?

Wat is volgens u de wettelijke basis voor deze confidentialiteitsclausule? Is deze clausule volgens u juridisch sluitend? Daarnet heb ik gezegd dat bepaalde personeelsleden vrezen dat gegevens die zij uitwisselen met externe experts in strijd zouden kunnen zijn met de verklaring en dus juridisch gezien een grond voor ontslag vormen. Ik vond dat de versie die ik heb gelezen nogal rammelde.

Is er volgens u een link tussen de ontevredenheid bij het personeel over het management van het IWT en de vele perslekken? Welke stappen werden al gezet naar aanleiding van de resultaten van de personeelspeiling? Zijn daarvan volgens u al resultaten zichtbaar? Welke stappen zult u zetten naar de IWT-directie om de geschetste problemen bij het IWT aan te pakken?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer Vereeck, ik heb over die confidentialiteitsclausule en de uitgelekte mails ook in de krant gelezen, net als u, al had u het vermoedelijk al vroeger gelezen. Ik heb daarover informatie ingewonnen.

Naar verluidt loopt nu de ondertekeningsprocedure van de intentieverklaring of de persoonlijke verklaring, zoals het IWT het zelf noemt. *(Opmerkingen van de heer Lode Vereeck)*

Ik zeg maar wat zij mij hebben gezegd: een persoonlijke verklaring. Ik ben er niet van op de hoogte dat er nog een aanpassing aan die verklaring gebeurd zou zijn. Ik kijk er ook een beetje met gemengde gevoelens naar. Het IWT is een extern verzelfstandigd agentschap (EVA) en ik meng me dus niet in de operationele organisatie. De beslissing over de confidentialiteitsclausule werd door het IWT op eigen initiatief genomen.

Ik kan er wel begrip voor opbrengen dat een agentschap als het IWT die vertrouwelijkheid als waarde wil benadrukken bij het personeel. De clausule heeft tot doel aan te geven dat het personeelslid elke keer het belang van het juiste gebruik van interne informatie persoonlijk moet afwegen, in een werkomgeving waar het delen van die informatie cruciaal is. Anders kan men nooit een goede kwaliteit van werk krijgen, maar tegelijk gaat iedereen bij de dossierbehandeling om met gevoelige informatie. Voor degene die het dossier heeft ingediend, is het vaak heel belangrijk dat die informatie vertrouwelijk wordt behandeld. Het IWT heeft dan ook zo'n verklaring van engagement tot persoonlijk gedrag door elke persoon laten ondertekenen om zo zijn engagement te laten blijken.

Volgens de IWT-directie past het in de aanloop naar een ruimere actie inzake deontologie. Het past ook in de actie die de Vlaamse Regering zelf neemt. De Vlaamse Regering heeft recent een deontologische code voor het personeel van de Vlaamse Overheid geactualiseerd en het is aan elke entiteit om die code verder te vertalen in de praktijk. De basis daarvan vindt u in het Vlaams Personeelsstatuut van 13 januari 2006, artikel II.7, paragraaf 1: "De rechten en de plichten worden nader toegelicht in een deontologische code die vastgesteld wordt door

de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken.” De IWT-directie stelt dat de aanpak waarover u een vraag stelt, een eigen plaats heeft naast de juridisch formele engagements, die er ook zijn van de personeelsleden.

Is die verklaring in overleg met ons tot stand gekomen? Nee, en dat is ook niet nodig. Ik heb het volste vertrouwen in het IWT. Het is een extern verzelfstandigd agentschap. Het gaat om een interne personeelsaangelegenheid. Ik onderschrijf het belang dat het IWT hecht aan het correct omgaan met informatie, die vaak confidentieel is, en dat het IWT het personeel daarop wil attenderen. Als de informatie in verkeerde handen komt, kan dat voor de bedrijven tot concurrentiële voordelen of nadelen leiden. Het is belangrijk dat bedrijven, wetenschappers en andere die dossiers indienen bij het IWT, erop kunnen vertrouwen dat daarmee op een confidentiële manier wordt omgegaan en dat er in de bedrijfscultuur van het IWT voldoende aandacht gaat naar die confidentialiteit.

Hoe moeten we er juridisch naar kijken? Het is vooral een persoonlijk engagement, zo wordt het ook genoemd. Het is een sensibiliserende actie. Ik denk niet dat het de bedoeling was van het IWT om daar vooral juridische consequenties aan te verbinden: men wilde vooral het gedrag van de mensen stimuleren. Het is niet te vergelijken met de juridisch formele werkwijze. Dat is een andere manier van aanpakken. In de reglementen en contracten staan wel juridisch afdwingbare engagements. Dit is een persoonlijk engagement.

Ik ben het ook eens met u dat zo’n actie moet worden geplaatst in een totaal personeelsbeleid. Het gevoerde personeelsbeleid heeft verschillende doelstellingen. De inzet van de mensen is er conform de missie en de doelstellingen van het bedrijf. Met het personeelsbeleid probeert men uiteraard ook de tevredenheid bij het personeel te bewerkstelligen. Als iedereen zich goed voelt in zijn vel, krijg je veel betere resultaten in het bedrijf.

Er zijn wel acties ondernomen naar aanleiding van de conclusies uit de personeelsenquête. Die dateert al wel van 2010, dus moeten we er een beetje voorzichtig mee zijn. Er is intussen weer heel wat tijd verstreken. Het directiecomité heeft begin 2011 acties uitgestippeld om te werken aan de punten waarop de organisatie in 2010 minder goed scoorde dan in 2006. Onder andere de welzijnscommissie van het IWT heeft zich daarover gebogen. Uit gesprekken met een aantal medewerkers blijkt wel dat de minder goede werksfeer ook te wijten was aan overbelasting en ook te maken had met tekorten in de interne communicatie.

Daarom werden de volgende acties uitgestippeld. Met ondersteuning van een extern bureau is een verbeterde aanpak voor de interne communicatie uitgewerkt. Dit resulteerde in een analyse met een aantal concrete suggesties en aanbevelingen. Er is een plan met concrete prioritaire acties voor 2012 gedefinieerd en in uitvoering. Intussen is een intern communicatieplatform opgestart. Als een van de maatregelen is men bezig met de uitbouw van het intranet.

Er zijn ook acties genomen in verband met leiding geven. Er werden aan coördinatoren en leidinggevendenden mogelijkheden aangereikt om competenties inzake coaching, begeleiding en richting geven te versterken. Deze opleidingstrajecten zijn momenteel in uitvoering. Dat lijkt me een heel goede maatregel, want ontevredenheid van mensen heeft dikwijls te maken met de manier waarop ze omgaan met hun leidinggevende of de manier waarop ze dat percipiëren.

Er zijn acties ondernomen rond de materiële middelen die nodig zijn voor de communicatie. In dat verband leidden de onvolkomenheden van de huisvesting ook tot ontevredenheid. Er werden in overleg en binnen de mogelijkheden oplossingen gezocht. Voor veel van de kleinere onvolkomenheden werd een oplossing gerealiseerd. Verluchting en temperatuurregeling blijven een belangrijk aandachtspunt in het Ellipsgebouw. Het IWT moet die aandachtspunten aankaarten bij de beheerder van het gebouw. Er worden maatregelen besproken.

In de komende maanden wordt een specifieke bevraging uitgevoerd om de nieuwe werkomgeving te kunnen verbeteren. Het personeel kan suggesties doen.

De tool voor capaciteitsplanning is sinds maart 2011 operationeel. Deze tool geeft continu een overzicht van de werkbelasting en de interne toewijzing van het werk aan de adviseurs. Elke medewerker in het systeem en elke leidinggevende heeft inzage in de inboekingen en in de voorziene werkbelasting. Voor de secretariaatsmedewerkers gebeurt, eveneens sinds 2011, de planning per team en door de teamverantwoordelijken zelf. Daarnaast worden inspanningen geleverd om de efficiëntie van de interne processen verder te verhogen.

Het IWT zal in 2012 opnieuw deelnemen aan de door het Agentschap voor Overheidspersoneel (AgO) georganiseerde tevredenheidsenquête. Dat zal worden beschouwd als een momentopname. Daaruit moet blijken in hoeverre de tevredenheid bij het personeel geëvolueerd is, en of de maatregelen daartoe hebben kunnen bijdragen.

Naast de personeelstevredenheid is voor mij ook de klantentevredenheid een belangrijke indicatie. Recent werden de resultaten opgeleverd van een uitgebreide klantentevredenheidsenquête bij een representatieve groep van IWT-kanten die in de periode juli 2010-juni 2011 in contact kwamen met het IWT of zijn producten en diensten. Er werd gepeild naar diverse aspecten van de werking van het IWT. Hieruit bleek dat 93 procent tevreden tot uiterst tevreden is, 47 procent is zelfs zeer tot uiterst tevreden.

Bij het management van een organisatie als het IWT moet men met veel aspecten rekening houden. Ook daar wordt aan gewerkt. Dit is de context waarin die persoonlijke verklaring tot stand gekomen is.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister, u bent eigenlijk een tussenpersoon. We zouden dit debat eigenlijk ook met het IWT moeten voeren. U geeft de informatie die u van het IWT krijgt en ik becommentarieer die. Ik begrijp dat dit document geen enkele juridische grond heeft, maar dat het deel uitmaakt van een soort sensibiliseringscampagne die nog een uitloper is van een algemene nieuwe deontologische code die de Vlaamse Regering heeft ingevoerd.

In uw antwoord, als ‘porte-parole’, focust u nogal op de vertrouwelijke informatie die het personeel ter beschikking heeft. Er is toch nog geen enkel lek geweest van bedrijfsinformatie?

Minister Ingrid Lieten: Tenminste, niet in de kranten.

De heer Lode Vereeck: Inderdaad. Ik heb zelf ook nog nooit interne informatie gekregen. De professionaliteit inzake de bescherming van gevoelige bedrijfsinformatie vormt geen enkel probleem. Die mensen zijn deontologisch correct bezig.

In die zin is het een beetje vreemd dat dit erbovenop komt. De clausule herhaalt eigenlijk de juridische regeling inzake vertrouwelijkheid. Als er al een juridische veiligheid is ingebouwd, wat komt die persoonlijke verklaring er dan nog bij doen? Wat wil de administratie daarmee in godsnaam nog bereiken? Dat is natuurlijk het versperren van informatie over de interne werking van het IWT. Wat is er intern al gebeurd? Ik heb genoteerd dat u gemengde gevoelens hebt ten aanzien van de maatregel, maar u hebt er ook begrip voor omdat hij past in dat ruimere kader.

Uit de bevraging kwam overbelasting naar voren. Die tool is natuurlijk een uitstekend hulpmiddel. Bovendien komt er een nieuwe tevredenheidsenquête. Dat is een goed idee. In 2008 werd er geen bevraging gedaan omdat ze in 2006 zo tevreden waren. Misschien is vier jaar te lang om te wachten met een enquête. Aan de andere kant, als ex-ambtenaar kan ik u zeggen dat ik talloze malen ondervraagd werd over mijn interne tevredenheid.

Inzake de communicatie zijn er vreemde zaken aan de gang. Op de website van het IWT staan negen artikels – u kunt er niet naast kijken – over het lekken van die interne mail om niet te lekken. *(Gelach)*

Het IWT is daar blijkbaar ontzettend fier over. Ik zeg dat maar, en ik vraag me af of dat interessante berichten zijn.

Er is een bureau aangesteld en er zijn verbeteringen aan de website aangebracht. Een plan is een plan, en tools zijn tools, maar het blijven mensen die dat moeten uitvoeren. Er moet ook content worden geleverd. Mijn voornaamste hoop gaat eigenlijk naar de cursussen leiding geven. Eerlijk gezegd, ik denk dat het kalf vooral daar gebonden ligt. Er is een structureel gebrek aan vertrouwen gegroeid tussen de leiding aan de ene kant en de adviseurs en het administratief personeel aan de andere kant.

We zouden nog een interessante statistische oefening kunnen doen. Een van de vier elementen is de verluchting en de temperatuur in het Ellipsgebouw. Dat betekent dat alle diensten die in dat gebouw zitten, structureel lager moeten scoren dan alle andere. Dat zouden we met een simpele regressieanalyse kunnen onderzoeken. We stoppen er een variabele in: zit de dienst in het Ellipsgebouw of niet. Die resultaten 'regresseren' we naar de tevredenheidsenquête. Dit is een belangrijk element. Het slaat op meerdere diensten.

Ik heb voorlopig geen bijkomende vragen. Ik kijk met grote belangstelling uit naar de resultaten van de nieuwe enquête. De partiële informatie die ik krijg, is niet gunstig. Ik verneem dat er sinds april 2011, toen u met actieplannen op de proppen kwam, niets gewijzigd is. Ik stel voor dat we wachten op een bredere bevraging voor we verdere actie ondernemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de verhouding tussen grote ondernemingen en kmo's in de IWT-subsidiëring - 1091 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: De Vlaamse Regering heeft een strategische doelstelling, de 3 procentnorm. Ze wil de doelstelling behalen van 3 procent van het bbp voor Onderzoek en Ontwikkeling (O&O). We weten dat we die norm zeker niet tegen 2014 en ook niet tegen 2020 kunnen halen. De minister weet dat de oppositie haar volledig steunt om wat dan ook binnen te houden. Iets is beter dan niets. Wij zouden veel meer willen zien.

Een belangrijke speler in dat overheidsbeleid is het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT), goed voor 330 miljoen euro. Collega's, ik geef even deze inleiding omdat tot nu toe de discussie altijd is gegaan over de grootte, de omvang en het budget van het IWT. Nu zou ik het willen hebben over de besteding van die 330 miljoen euro.

De grootste instrumenten binnen het IWT zijn de bedrijfsprojecten. Uit het antwoord op een vraag van 20 december blijkt dat twee derde, namelijk 67 procent, van de middelen van het IWT gaat naar grote ondernemingen en slechts 33 procent naar kmo's. In het grootste deel binnen het IWT, de O&O-bedrijfsprojecten, goed voor een derde van alle uitgaven van het IWT, is de verhouding zelfs nog meer scheefgetrokken, namelijk 80/20. Ik vind dat een onevenwichtige verdeling. Ik zal u uitleggen waarom.

We weten ondertussen wel dat kmo's moeilijk de weg vinden naar het IWT. Volgens de kmo's zelf heeft dat te maken met de administratieve complexiteit van het indienen van dossiers. Dat brengt heel wat administratie rompslomp met zich mee. Ze worden daarin wel ondersteund door de provinciale innovatiecentra, die recent extern zijn geëvalueerd, en overigens gunstig werden geëvalueerd. Door de kaasschaafmethode hebben de provinciale innovatiecentra 3,5 miljoen euro minder middelen gekregen voor de periode 2011-2014,

namelijk maar 16,5 miljoen euro, terwijl ze zelf 20 miljoen euro hadden gevraagd. Je kunt zeggen dat iedereen die een budget vraagt, wat hoger moet inzetten om wat minder te krijgen. Nu was dat hier niet het geval omdat in die 20 miljoen euro die de provinciale innovatiecentra hadden gevraagd, eigenlijk al een efficiëntieslag zat. Het IWT had die 20 miljoen euro bestempeld als zeer uitgebalanceerd en helemaal niet overdreven. Maar goed, de kaasschaaf is daar overheen gegaan. Dat is onze tool om de kmo's richting IWT te krijgen. Men heeft wel voorspeld dat dat wat problemen zou kunnen geven.

Minister, ikzelf ben ervan overtuigd, omwille van een aantal recente gebeurtenissen, omwille van het innovatiepotentieel van de kmo's en omwille van de lokale verankering van de kmo's, dat de verhouding niet goed zit. Ik heb de cijfers sec van u gekregen, waarvoor dank. Ik zou willen weten hoe u zelf de cijfers in uw antwoord op mijn schriftelijke vraag van 20 december 2011 evalueert. Vindt u die ook scheefgetrokken of vindt u dat een correcte verdeling?

Hoe verklaart u het grote aandeel van de grote ondernemingen en het kleine aandeel van de kmo's? Welke factoren liggen volgens u aan de basis hiervan? Ik heb zelf de administratieve rompslomp al genoemd, maar misschien hebt u andere elementen.

Er wordt in uw beleidsbrief eveneens verwezen naar een impactstudie, die een beter inzicht beoogt te krijgen in de effecten en het nut van de bedrijfssteun voor de Vlaamse ondernemingen. De focus ligt hierbij op de O&O-bedrijfssteun, de kmo-innovatieprojecten en de kmo-haalbaarheidsstudies. U bent ondertussen met die impactstudie naar buiten gekomen. Ik heb u een hele reeks vragen gesteld met betrekking tot de resultaten van deze studie naar aanleiding van de berichtgeving over de resultaten in De Standaard. Wat dat deel betreft, heb ik geen probleem om te wachten op de antwoorden op de schriftelijke vraag. Acht u, onder andere gelet op de huidige begrotingstoestand, een verschuiving in de genoemde verhouding wenselijk? Waarom wel of waarom niet? Zijn volgens u bijstellingen opportuun, zoals, ik noem maar iets, het selectiever maken van de steun voor grote ondernemingen?

Kmo's in het bijzonder klagen over de administratieve rompslomp die verbonden is aan het indienen van een IWT-dossier. De beleidsbrief Innovatie 2011-2012 verwijst naar voorbereidingen die werden getroffen om de toekenningsprocedure voor IWT-steun aan te passen. Welke stappen werden reeds gezet? Wat is de stand van zaken? Welke concrete resultaten kunnen worden verwacht?

Overweegt u, conferatur uw eigen beleidsnota, de impactstudie, de benchmarkstudie en het advies van de raad van bestuur van het IWT, alsnog een versterking van de provinciale innovatiecentra?

Ik wil even meegeven dat volgens mij de cijfers geen goede zaak zijn omdat het vooral de kmo's zijn die de innovatiesteun nodig hebben. U weet dat innovatieve projecten zeer risicovol zijn en ze kunnen per definitie ook mislukken. Voor een kmo heeft dat veel grotere repercussies dan voor een grote speler. Als u kijkt naar grote ondernemingen, bijvoorbeeld Bekaert, dan ziet u dat het verkrijgen van innovatiesteun veel minder een doorslaggevend element is om al dan niet een innovatief project uit te voeren. Voorzitter, in die zin was het antwoord van de mensen die daarjuist aan het woord zijn geweest, verhelderend. We hebben dus geen idee in welke mate Vlaamse bedrijven gebruik maken van al die Europese subsidiekanalen. Ik ga ervan uit dat de grote bedrijven hun weg daar ook beter vinden dan de kmo's.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Ik vind het een heel terecht aandachtspunt om te kijken hoe de IWT-steun is verdeeld over kmo's en grotere ondernemingen. Van het cijfer van 67 procent zou ik ook geneigd zijn om te denken dat dat eerder hoog is, maar je moet natuurlijk alle dingen ernaast zetten. Vaak zijn het net de grotere bedrijven die de grotere projecten opstarten. Die zijn duurder en zorgen voor meer tewerkstelling. Dat kan een verantwoording zijn van het feit dat daar meer geld naartoe gaat. Desalniettemin wil ik onderlijnen dat het

heel belangrijk is – dat hebben wij ook altijd gezegd – om innovatiesteun heel specifiek naar kmo's te richten en hen eventueel extra bij te staan in die administratieve rompslomp.

Wat die administratieve rompslomp betreft, staat de heer Vereeck misschien meer open om naar de klaagzang daarover te luisteren. De opmerkingen die ik krijg, zijn eerder positief. Wel wordt steeds de opmerking gegeven dat het afhangt van wie aan de telefoon komt. Als je bijvoorbeeld iets bent vergeten in te vullen op je formulier, zal de ene persoon het project meteen afwijzen, terwijl de andere persoon eerst eens zal bellen om bijvoorbeeld je geboortedatum te vragen. Daar zit wel verschil in. Maar in het algemeen hoor ik over het IWT eerder positieve geluiden. Ik hoor dat mensen goed worden bijgestaan en dat er een goede hulpverlening is. Dat hangt misschien af van wie je aan de telefoon krijgt en van de interne tevredenheid van die persoon.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Deze bekommernis delen we allemaal en is terecht. We moeten kmo's zo veel mogelijk betrekken bij ons innovatiebeleid. Het moet een bron zijn van groei en nieuwe projecten. Daarom is het belangrijk dat het IWT daarop is gericht. Op dit moment is dat zo. Ook de vorige Vlaamse Regering heeft inspanningen geleverd, bijvoorbeeld inzake administratieve vereenvoudiging. Dat blijft een aandachtspunt.

De kmo-gerichtheid kunnen we dus alleen maar ondersteunen. We hopen dat het beleid verder gaat op de weg die het voorbije jaar is ingeslagen.

Mevrouw Patricia Ceysens: We hebben dat inderdaad gehoord van de Vlaamse vertegenwoordigers bij de Europese Unie. Er is een opdeling tussen grote ondernemingen en kmo's, maar binnen de kmo's is er nog een enorm onderscheid. We hebben nu de term micro-ondernemingen. Die vallen ook onder de noemer kmo, maar het gaat over de kleintjes die met een man of vijf werken, en die soms ook heel innovatief zijn. De variatie binnen de kmo's is heel groot, wat niet wegneemt dat we het in Vlaanderen steeds meer van die kmo's zullen moeten hebben.

Daarmee lijken we op het Italiaanse weefsel. Daar is een sterke mix tussen ambachtelijke en creatieve, maar heel waardevolle producten, die belangrijk zijn voor de export. In Noord-Italië probeert men binnen de kmo's die kaart te trekken, ook op het gebied van innovatie. Zelfs daarbinnen is de variatie immens. We kunnen alleen hopen dat de instelling waarmee men de gesprekspartner van het bedrijfsleven tegemoet treedt, van zoveel mogelijk inlevingsvermogen getuigt. Daar zitten opportuniteiten, of het nu een grote, een kleine, een micro- of een stevige kmo is. We hebben er alle belang bij dat ze de hefboom van het IWT kunnen gebruiken, want dat blijft voor veel bedrijven een ongelooflijk interessant instrumentarium, dat hen kan helpen om te innoveren.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, ik deel met jullie de vaststelling dat er nog een grote achterstand is in de deelname van de kmo's aan onze innovatieprogramma's. De analyse van hoe dat komt is een complexe aangelegenheid. Ik kan een ding zeggen: er zijn geen budgettaire beperkingen. Het budget bij IWT voor de kmo's is niet begrensd. Er moeten geen kmo's worden afgewezen.

Het is wel zo dat deze analyse gepaard gaat met andere analyses. In het rapport-Soete zullen we dat ook weer krijgen. We hebben dat ook opnieuw gelezen in de Europese innovatiebarometer. Als we kijken naar de indicatoren waar Vlaanderen slecht scoort, dan heeft het te maken met het feit dat er pro rata in de bedrijven te weinig budgetten naar O&O gaan. Als dat voor de bedrijven in hun totaliteit geldt, is het zeker zo voor de kmo's. Er zitten nog te weinig pro rata personeelsleden in de bedrijven met een specifieke O&O-opdracht.

Er worden ook nog te weinig innovaties en onderzoeken vertaald naar de markt. Daar spelen niet alleen de bedrijven en kmo's een rol, maar ook al onze andere instrumenten, bijvoorbeeld

de manier waarop onze onderzoeksinstellingen en wetenschappers zelf de opportuniteiten zien en initiatieven nemen naar het ondernemerschap, en de instrumenten die we hebben om dat te faciliteren. Er is een complexiteit aan analyses.

Heel de innovatiecultuur moeten we nog verder vertalen. Dat is ook een ambitie van het nieuw industrieel beleid geweest, waarmee we specifiek naar de kmo's willen gaan. Het is ook een van de kernpunten die de minister-president naar voren schuift in zijn hertekening van de bedrijvensteun. Hij wil meer focussen op kmo's en innovatieve kmo's. We zijn daar dus op verschillende fronten mee bezig, maar we zullen de inspanningen moeten voortzetten, zo niet versterken.

Er zijn ook inspanningen die ondertussen lopen. Het IWT heeft zelf inspanningen gedaan om de administratieve last te verbeteren. We moeten nog meer evolueren naar een cultuur van dienstverlening aan bedrijven, en niet administratiefrechtelijk nagaan of het ingediende formulier wel volledig is. We moeten ons inleven in de rol van de indiener en hem mee helpen, coachen en begeleiden opdat hij de dossiers kan vervolledigen zodat ze succesvol zijn.

De innovatiecentra spelen daarbij een belangrijke rol. Die willen we verder versterken. We hebben twee personeelsleden toegevoegd om de dossiers in het kader van Flanders' Care te behandelen. We kijken ook hoe we de innovatiecentra structureel kunnen betrekken bij de Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra (LED's) die kennisadvies geven aan kmo's vanuit de hogescholen. Daar is een hele transformatie bezig. We moeten ervoor zorgen dat we de laagdrempeligheid van de hogescholen voor de kmo's niet overboord gooien. Die moeten we net versterken.

De raad van bestuur van het IWT is zelf ook in werkgroepen bezig om haar strategie verder uit te lijnen. De toegankelijkheid voor kmo's is een belangrijk onderwerp van een werkgroep. Ze zoeken dus uit hoe ze hun eigen werking kunnen analyseren. Heeft het te maken met de manier waarop de programma's zijn opgesteld, met de toeleiding naar de programma's? Ze zoeken uit hoe ze een nog specifiekere doelgroepbenadering kunnen organiseren en daarbinnen de verschillende instrumenten beter kunnen afstemmen op de noden van het bedrijfsleven.

Mijnheer Vereeck, u hebt inderdaad een schriftelijke vraag gesteld over de conclusies van het onderzoek. Die zullen u binnenkort worden overhandigd. Misschien kunnen we daar dan nog over doorgaan. Dat zal een goede stand van zaken geven.

Uit de tevredenheidsenquête die het IWT in 2011 heeft uitgevoerd, blijkt een grote tevredenheid van de IWT-klienten zelf. Tot 94 procent is tevreden. De administratieve belasting wordt wel als hoog ervaren. Dat is een blijvend aandachtspunt. Dat is zo bij alle administraties die met externe klienten bezig zijn, en zeker hier. Kmo's hebben weinig personeelsleden die zich daar dagelijks mee kunnen bezighouden. Die mensen moeten meestal verschillende dingen tegelijk doen. Als ze zich door een administratief moeras moeten worstelen, is dat heel moeilijk.

Bij de kmo's is een cultuurverandering nodig omdat veel van onze bedrijven sterk gefocust zijn op innovatie in de processen omdat ze denken dat ze daar kosten kunnen besparen. Dat is correct. Door hun efficiëntie permanent te verbeteren, hebben onze bedrijven de voorbije tien, twintig jaar hun competitiviteit kunnen handhaven. De procesverbeteringen hebben daartoe bijgedragen. We zouden nog veel meer bedrijven moeten kunnen stimuleren om ook aan productinnovatie te doen en innovatie van nieuwe diensten. Zo kunnen ze nieuwe markten ontdekken. We hebben daarover gesproken in het kader van het actualiteitsdebat over de lonen en de concurrentiekracht van onze bedrijven. Dat vergt een cultuurverandering waarvoor we nog veel inspanningen moeten leveren. We kunnen allemaal samen een invloed op die cultuurverandering uitoefenen. Dat geldt voor onze eigen instrumenten en voor de werkgeversorganisaties.

Voor mij is dit een belangrijke bekommernis. Ik vraag me af hoe we hier nog verder een bijdrage toe kunnen leveren. Dit is verbonden met de prioriteit die ik zelf stel. In alle beheersovereenkomsten met de strategische onderzoekscentra (SOC's) vragen we de competentiepolen specifiek aandacht te besteden aan de manier waarop naar buiten wordt getreden. De innovaties en de resultaten van onderzoek moeten naar de markt worden vertaald. Op dat vlak moeten we zeker nog ernstige inspanningen leveren.

De Europese barometer toont aan dat onze instrumenten voor voldoende kapitaal zorgen. Dit geldt voor de marktinstrumenten en voor de additionele instrumenten die de overheid zelf in handen heeft. Het is niet daar dat het aan schort. Het gaat vooral om de cultuur elke keer opportuniteiten te zien en de zaken met entrepreneurschap aan te pakken of hiervoor partners te zoeken. Op dat vlak is er zeker nog werk aan de winkel.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Ik wil toch even repliceren. Volgens sommigen zou het aandeel van de grote bedrijven groter kunnen zijn omdat die bedrijven met duurdere projecten komen aandragen. Mijn insteek is toch een beetje anders. Het gaat me uiteindelijk om het effect van ons overheidsoptreden op de samenleving. Bepaalde zaken gebeuren niet spontaan. In die gevallen geeft de overheid vaak een duwtje in de rug. Voor kmo's is dat duwtje in de rug essentieel. Indien een innovatief project mislukt, zou het bedrijf zonder die subsidiëring overkop gaan. Voor de grote bedrijven geldt dat niet.

Bepaalde situaties zijn zeer frustrerend. Ik verwijs in dit verband naar een heel andere sector. ArcelorMittal maakt miljarden euro's winst en verdient tevens honderden miljoenen euro's aan de groenestroomcertificaten. We subsidiëren in feite bedrijven die dat niet nodig hebben en die over voldoende financiële slagkracht beschikken.

Eigenlijk is dit een fundamentele vraag. Moeten we die grote bedrijven überhaupt ondersteunen? De kleintjes moeten we zeker ondersteunen. Die zouden het anders niet redden. Volgens de heer Diependaele is die ondersteuning goed voor de tewerkstelling. We zien echter hoe gemakkelijk die grote bedrijven vertrekken. Ik denk in dit verband aan Bekaert. Dat argument geldt niet. Ten gevolge van hun lokale verankering scoren de kmo's op dit vlak ook al beter.

Ik heb het voordeel dat ik al twintig jaar aan een faculteit voor economische wetenschappen doceer. Heel wat oud-studenten zijn ondernemers en zouden innovatieve projecten kunnen opzetten. Onlangs heeft een oud-student me gebeld. Hij heeft een nieuw bedrijf opgericht en hij heeft nergens tijd voor. Hij loopt heel de tijd rond, vooral naar klanten. Hij heeft me gevraagd of ik hem kan helpen – ik ken daar tenslotte toch iets van. Ik heb hem aangeraden naar de provinciale innovatiecentra te stappen. Ik moet overigens opmerken dat die centra goed draaien. De man heeft hier echter ook geen tijd voor. Uiteindelijk heeft hij een jobstudente in dienst genomen. Zij moet er nu voor zorgen dat het dossier administratief in orde komt.

Ik heb vernomen dat de administratieve lasten hoog zijn. Ik had andere signalen opgevangen. Ik ben tevreden dat de minister en de vorige minister dit hebben toegegeven. Ik dacht al dat ik me had vergist.

Ik heb me lang met de meting van administratieve lasten en procedures beziggehouden. Ik denk dat ik over dit onderwerp eens een schriftelijke vraag zal stellen. De minister heeft verklaard dat er acties zijn gevoerd. Ik vraag me af wat die actieplannen concreet inhouden.

Ik neem aan dat het Systeem voor het Actualiseren, Meten en Beheren van Administratieve Lasten (SAMBAL) is gebruikt om ook op dit vlak metingen te verrichten. Normaal gezien, heeft minister Bourgeois een nulmeting laten verrichten. Misschien vallen de externe verzelfstandigde agentschappen (EVA's) daar niet onder. Het lijkt me in elk geval interessant daar wat meer informatie over te vragen.

Wat de provinciale innovatiecentra betreft, zal ik de minister blijven pushen. We hebben een min drie en een plus twee gehad, maar we zitten dus nog steeds met een min. De inschakeling van de hogescholen is een goede zaak. Het IWT ontwikkelt nu zelf een nieuwe strategie. Heeft dit al tot iets zichtbaars of tastbaars geleid?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Daarnet leek het even of de heer Mertens van de PVDA aan het woord was. Ik ben het ermee eens dat de verhouding tussen de kmo's en de grote bedrijven een moeilijk punt is. *(Opmerkingen van de heer Robrecht Bothuyne)*

Dat is blijkbaar de inspirator van de heer Vereeck – bien étonnés de se trouver ensemble, zoals ze in het Frans zouden zeggen. De heer Mertens heeft een boek over de crisis geschreven. Volgens mij zou hij de woorden van de heer Vereeck perfect kunnen overnemen. Zij die het nodig hebben, moeten het krijgen en de anderen moeten niets krijgen.

De verdeling tussen de grote bedrijven en de kmo's is een belangrijk aandachtspunt. Onze middelen zijn beperkt. Dit betekent dat we de beste projecten moeten zoeken. De beste projecten geven de grootste return. Dat is mijn economische ingesteldheid. We moeten nagaan waar de overheid en de maatschappij het grootste voordeel uit halen. Dit betekent dat we de projecten met de grootste slaagkans op het vlak van innovatie, vermarkting en dergelijke moeten zoeken.

We moeten daarbij een evenwicht tussen kmo's en grote bedrijven zoeken. De heer Vereeck concludeert hier echter uit dat de grote bedrijven het zelf kunnen betalen en geen subsidies meer hoeven te ontvangen. ArcelorMittal is inderdaad een perfect voorbeeld van hoe het niet moet. Ook bij Bekaert kunnen we ons vragen stellen. Er zijn echter ook andere bedrijven, zoals Umicore. We moeten goed nadenken of het wel een goede strategie zou zijn alle innovatiesteun daar weg te trekken. Ik ben daar in elk geval niet voor gewonnen.

De heer Lode Vereeck: De heer Diependaele klinkt echt als een bankier. Hij gaat na waar we rendement kunnen halen. Moeten we ons niet eerst afvragen of er geen marktfalen is? Hebben we daar überhaupt wel iets te zoeken? Ik herhaal dat de kmo's moeilijker aan financiering geraken. We kunnen er dan ook over nadenken of we op dat vlak als overheid een rol te vervullen hebben. Misschien hebben de grote bedrijven gemakkelijker toegang tot de gewone kapitaalsfinanciering.

Les extrêmes se touchent. Ik moet eerlijk zeggen dat ik me niet met de PVDA verwant voel. Een beetje gezond verstand is echter nodig om de rol van de overheid in te perken.

De heer Matthias Diependaele: Ik wil absoluut bevestigen dat ik maatschappelijk rendement zoek. Dat geldt zeker voor de vermarkting. De innovatiesteun die in het licht van de vermarkting wordt verleend, zorgt ervoor dat het bnp stijgt en dergelijke. Ik ben het er volledig mee eens dat ik dat zoek. Het is volgens mij immers de taak van de overheid na te gaan hoe de middelen die ten aanzien van bedrijven of van het onderwijs en dergelijke worden ingezet zo maximaal mogelijk voor de maatschappij kunnen renderen.

De heer Lode Vereeck: Ik ben het daarmee eens. Volgens mij moeten we dat echter pas doen nadat duidelijk is geworden dat de overheid op dat vlak een rol te spelen heeft.

De heer Matthias Diependaele: Ik leid hieruit af dat de heer Vereeck ervoor pleit alle steun, ook ten behoeve van kmo's, in te trekken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■